

Dům dětí a mládeže Kuřim, příspěvková organizace
Jungmannova 1084/1, 664 34 Kuřim
Telefon : 541230763 IČ: 44946881

Minimální preventivní program DDM Kuřim na rok 2021

Úvod

Minimální preventivní program (dále jen MPP) je dokument zaměřený zejména na výchovu a vzdělávání dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a emočně sociální rozvoj a komunikační dovednosti. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity dětí a mládeže, pestrosti forem preventivní práce, zapojení celého pedagogického sboru a spolupráci se zákonnými zástupci.

Charakteristika DDM

Dům dětí a mládeže Kuřim je školské zařízení pro zájmové vzdělávání. Naším posláním a současně základní strategií prevence SPJ je motivovat, podporovat a vést děti, mládež a dospělé (dále jen účastníci) k rozvoji osobnosti, ke klíčovým kompetencím, zejména smysluplnému využívání volného času prostřednictvím široké nabídky aktivit v bezpečném prostředí, s profesionálním týmem pedagogů.

Ve své pravidelné zájmové činnosti DDM poskytuje služby přibližně 700 klientům ve věku 6 - 18 let a dalším asi 300 návštěvníkům účastnících se příležitostných aktivit a táborů. DDM Kuřim má k dispozici dvě budovy se sály a učebnami. Ve vstupních prostorách obou budov jsou nástěnky, kde jsou vyvěšeny letáky věnované prevenci SPJ. Dále využívá prostorů škol (zejména tělocvičen), které má v pronájmu. Riziková místa pro výskyt nežádoucího chování jsou zejména šatny, WC a vnější prostory. Jedná se o prostory, kde je snížen dohled pedagogů.

Preventivní strategie DDM:

- Rozvíjet schopnost aktivního využívání volného času – plánovat, organizovat a řídit vlastní volný čas.
- Pomoc při vyhledávání a třídění informací vedoucí k výběru vhodných aktivit dle osobních dispozic.
- Poradenská činnost ve spolupráci se školou a se speciálními zařízeními (PPP, OSPOD).
- Vytvářet návyky pro udržení zdravého životního stylu.
- Umožnit získávat vědomosti a dovednosti mimo organizovanou školní výuku.
- Plnit funkci výchovnou, kulturní, sociální, preventivní a zdravotní (regenerační a relaxační).
- Vytvářet podmínky pro skupinové formy práce vedoucí ke kvalitě mezilidských vztahů.
- Reagovat na potřeby a projevené zájmy komunity příslušné obce a její přirozené spádové oblasti.
- Umožnit přístup ke kvalitnímu zájmovému vzdělávání všem účastníkům, zvláště těm ze sociálně znevýhodněného prostředí jako prevenci SPJ.

Analýza současného stavu

Z hlediska hodnocení předcházejícího období a výskytu současných problémů vyplývá, že DDM se týká zejména kouření, zneužívání alkoholu a vandalismus. Dále se jedná o vulgární vyjadřování dětí a mladistvých mezi sebou a u některých špatné mezilidské vztahy.

Těší nás, že se nám daří odolávat ostatním SPJ a nesetkali jsme se s drogovou závislostí, šikanováním apod. Trápí nás však zejména kouření a pití alkoholu v přilehlých prostorách DDM a vandalismus těchto prostor.

Proto je naším hlavním cílem působit zejména v těchto oblastech, vysvětlovat jim nebezpečí tohoto rizikového chování a uplatňovat diferencované přístupy zejména ve vztahu k věku a osobnostním zvláštnostem těchto cílových skupin.

Cíle prevence

V oblasti protidrogové prevence, boje proti alkoholismu a kouření:

- Prevenci zneužívání návykových látek chápat v kontextu sociálně negativních jevů, jako je šikanování, vandalství, brutalita, patologické hráčství, xenofobie apod.
- Zahrnout problematiku nejenom zakázaných drog, ale i volných drog (alkohol a tabák), zaměřit se i na běžně dostupné těkavé látky (lepidla, plyny, aerosoly). Pozornost věnovat i zneužívání léků.
- Poskytnout rodičům základní informace týkající se drog, včetně postojů DDM k protidrogové problematice. Zajišťovat v případě potřeby poradenskou službu specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro studenty, rodiče a pedagogy.
- Zajistit aktuální obměnu informačních letáků na obou budovách, kde budou důležité informace zpřístupněny všem klientům.

V oblasti mravní výchovy a výchovy ke zdravému životnímu stylu:

- Zaměřit se na etické normy, jejichž dodržování je základním předpokladem normálního chodu společnosti. Vzhledem k tendencím mladých lidí upřednostňovat především svá práva a tvrdou kritiku směrem ke společnosti starších, seznamovat je především s povinnostmi, jejichž samozřejmým dodržováním vytváří člověk svou morální hodnotu v očích druhých.
- Odstraňovat pocit „přetížení“ u účastníků. Naučit je řešit stresové situace, řešit problémy formou her. Podnítit a motivovat jejich činnost ve volném čase – pohyb, doplňování vědomostí a dovedností využitelných v praxi – na základě forem vzdělávání uvedených v ŠVP. Zaměřit se na nové, neobvyklé, trendy, již vyzkoušené metody.
- Vytvářet podmínky pro spolupráci s rodiči a osvětově působit na rodiče v oblasti zdravého životního stylu a v oblasti prevence problémů ve vývoji a výchově dětí a mládeže – osvětová činnost s rodiči na základě jejich spoluúčasti při volnočasových aktivitách.

V oblasti zneužívání virtuálních drog a patologického hráčství:

- Důsledně prosazovat základ jakýchkoliv hazardních her v DDM a jeho okolí nabídnutím jiných alternativ využití volného času.

V oblasti šikanování, vandalismu a jiných forem násilného chování:

- Pokusit se co nejdříve případný výskyt odhalit a účinně vyřešit.
- Pokud se případ šikany vyskytne, snažit se vidět každý konkrétní případ zvenčí i zevnitř.
- Spolupracovat s odborníky, popř. i nestátními organizacemi zabývajícími se prevencí šikanování (kriminalisté pro mládež, sociální kurátoři, dětský psychiatr, spolupráce se základními školami).

V oblasti xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu:

- Důsledně potírat jakékoliv náznaky zejména rasismu a antisemitismu. Vysvětlovat nutnost soužití bez intolerance jako jedinou cestu soužití národů, národnostních menšin a lidí různého náboženského vyznání. Tomu odpovídající společné aktivity, popř. projekty.

V oblasti záškoláctví:

- Sledování docházky i přesto, že činnost je na základě zájmu a v podstatě dobrovolná. Podporovat telefonické nebo písemné omluvenky od rodičů. Informovanost rodičům.

Realizace MPP

Pro pedagogické i nepedagogické pracovníky DDM:

- Seznámit s preventivním programem všechny pedagogy a ostatní zaměstnance DDM (motivovat na poradách, poučení před zahájením šk. roku, táborech apod).
- DVPP zaměřit na oblasti prevence SPJ.

Pro cílovou skupinu děti a mládež:

- Informovat všechny účastníky DDM v oblasti prevence rizikového chování (před zahájením i v průběhu vzdělávání).

- Systematicky vychovávat ke zdravému životnímu stylu.
- Pečlivě sledovat a odmítat všechny protispolečenské jevy.
- Průběžně vyhledávat nejvíce ohrožené účastníky z hlediska rizikového chování – informovat o těchto účastnících a společně hledat a zvolit vhodný přístup k nim (jednota postojů).
- Uplatňovat diferencované přístupy zejména ve vztahu k věku a osobnostním zvláštnostem.
- Vést účastníky ke zdravému sebevědomí, ke správnému stanovení reálných cílů, ke zvládnutí zátěžových situací a řešení problémů bez pomoci léků a jiných návykových látek.
- Vytvářet důvěru účastníků ke svým vedoucím, na jejíž základě lze nejenom získat informace, ale především pomoci.

Pro rodiče a zákonné zástupce:

- Informovat rodiče a zákonné zástupce o MPP.
- Nabídnout akceptovatelné poradenské služby pro účastníky i jejich rodiče, případně zprostředkovat kontakt s odborníky.
- Realizovat individuální pohovory s rodiči dle jejich zájmu nebo v případě řešení již vzniklého problému.
- Aktivity pro rodiče a veřejnost.
- Nabídka propagačních materiálů k prevenci SPJ.

Spolupráce s ostatními školami, odborníky a ostatními institucemi:

- Na realizaci minimálního preventivního programu se podílet ve spolupráci s vedením škol a jejich koordinátory pro tuto činnost, a to na základě domluv v určitém problému s konkrétním účastníkem, popř. koordinace přednášek a vystoupení.

ŠMP ZŠ Jungmannova: Mgr. Michaela Kalinová (kalinova@zskj.cz, tel. 777 040 995, 541 230 342/19).

ŠMP ZŠ Tyršova (ZŠ Komenského): Mgr. Markéta Pospíšilová (pospisilova@tyrsovakurim.cz, tel. 541 230 307/73).

- Dle možností a zájmu zajišťovat odborníky z oblasti protidrogové prevence:

Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti: Sládkova 45, 613 00 Brno, tel. 548 526 802, 723 252 765

Pedagogicko-psychologická poradna, Hybešova 15, 602 00 Brno, tel: 541 422 822

Závěr

MPP je zpracováván na jeden rok ředitelem DDM, podléhá kontrole České školní inspekce, je vyhodnocován průběžně a na závěr roku je hodnocena kvalita a efektivita zvolených strategií primární prevence. MPP je vyvěšen na obou budovách ve vstupních prostorách.

Mgr. Bc. Jiří Hejduk
ředitel DDM

Šikana je úmyslné a opakované ubližování slabšímu (jedinci neschopnému obrany) jedincem nebo skupinou. Jak fyzické, tak i psychické, ponižování lidské důstojnosti. Jde spíš o postoj než o čin.

Varovné signály šikany pro rodiče:

- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, ...
- Nechuť jít ráno do školy. Dítě odkládá odchod z domova, je vystrašené.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty.
- Dítě chodí domů ze školy hladové, s potřhaným oblečením, s poškozenými nebo znečištěnými věcmi, školními pomůckami.
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Objevují se výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, ráno zvrací, bolesti může i simulovat.
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Jak postupovat, když je dítě šikanováno

Připusťme, že několik výše uvedených signálů ve vás vzbudí určité podezření, že by mohlo jít o šikanování vašeho dítěte. Znovu podotýkáme, že ideální stav nastane, když se vám dítě svěří. Pochvalte ho, povzbudte, rozptýlte jeho obavy o tom, že žaluje. Vyzvedněte naopak jeho sílu a odvalu sdělit tyto závažné skutečnosti. Přesvědčte ho, že mu chcete pomoci, a to potom musíte dodržet. Jste jeho jedinou nadějí, nesmíte zklamat. Vyslechněte vaše dítě, dejte najevo, že jeho informace berete vážně (i když se vám mohou zdát malicherné či nepodstatné). Odložte veškerou práci, není nic důležitějšího než situace vašeho dítěte. Poskytněte dítěti veškerou podporu. Pochopitelně, že odlišíte např. běžnou klukovskou šarvátku od skutečné šikany.

Co tedy udělat

Zjistěte od dítěte dopodrobna, co se stalo, kdy se to stalo a kde. Vyptejte se, kdo všechno byl situaci přítomen. Je důležité, aby rozhovor s dítětem probíhal v atmosféře důvěry a podpory.

Poskytněte dítěti veškerou ochranu (např. při cestě do školy a ze školy, i za cenu, že se budete uvolňovat z práce, viz dále šikana a paragrafy).

Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase, odjedte na chatu, chalupu či k prarodičům.

Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte dítě doma, ale pozor – zvažte, zda v jeho situaci může být samo.

Znovu ubezpečujte dítě, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvte s ním více než dříve.

Zhodnoťte, a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, který skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu, nastavte si „zrcadlo pravdy“. Neomlouvejte sebe, ani své dítě. Se svým zjištěním se v první fázi dítěti nesvěřujte, ale připravujte nápravu.

Hledejte, jak dítěti dále pomoci prostřednictvím příslušného odborníka.

Jak postupovat ve vztahu ke škole?

Zjistíte-li, že vaše dítě je ve škole šikanováno (nejlépe víte-li to nejen od vašeho dítěte, ale i hodnověrných svědků, které nebudete v první fázi jmenovat), navštivte školu, a to oba rodiče, nebo jeden rodič a někdo,

kdo vás může podpořit. Každý má právo vzít si k úřednímu jednání další osobu. Podle vašeho zjištění rozhodněte, zda budete informovat třídního učitele nebo rovnou ředitele školy. Předejte informace, které máte k dispozici a žádejte odpověď, zda je škola schopna poskytnout kvalifikovanou odbornou pomoc. Odkaz na dosažené pedagogické vzdělání je nedostačující. V této fázi mohou nastat tyto momenty:

- škola hraje poctivou hru a přiznává, že nemá odborné zkušenosti. Je to čestné, poctivé, ale nic to neřeší. Domluvte se, že do určitého termínu společně najdete odborníka a stanovte, jak budete dál postupovat. Nepřipouštějte žádné neodborné zásahy, vlastní iniciativu některého z pedagogů, ani vy se o takové zásahy nepokoušejte. Vyžadujte zvýšený dozor. Zvažte, zda by pomohlo přeřazení do jiné třídy (pozor – má to řadu úskalí, není to zaručené řešení). Zajistěte dítěti doprovod do i ze školy.
- škola spolupracuje s odborníkem, případně má odborně připraveného pedagoga. Domluvte proto s ním a třídním učitelem další postup, stanovte způsob vzájemné informovanosti.
- škola nebude o řešení jevit zájem, bude vám sděleno, že problém zvládne, že se to vyřeší, ale nepřesvědčí vás o tom. Může se stát, že problém bude zlehčován, může dojít i k obviňování vašeho dítěte. V takovém případě odmítněte neodborný zásah, podle závažnosti rozhodněte, zda za těchto podmínek pošlete dítě do školy. Informujte příslušného inspektora, či pracovníka školského úřadu a požadujte odborný zásah a poskytnutí odborné pomoci. Trvejte na tom, že chcete být informováni o všech krocích, které budou v tomto případě dělány.

Zajistěte právní ochranu dítěte. Škola je povinna zabezpečit základní práva dítěte

V případě, že škola tuto povinnost neplní, máte právo podat stížnost u České školní inspekce, Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, ve velice vážných případech můžete podat žalobu u soudu. Mějte na mysli, že se jedná o vaše dítě a jeho bezpečnost, zdravý duševní a tělesný vývoj. Dochází-li k šikanování dětí v průběhu vyučování, před ním i po něm, a to ve škole, v jejím blízkém okolí, při činnostech organizovaných školou, nese škola plnou odpovědnost se všemi důsledky. Nelitujte času ani peněz na to, abyste zamezili ohrožení vašeho dítěte šikanou. Jednejte klidně, věcně, bez emocí, buďte však důslední a nedopusťte neodbornost a polovičaté řešení. Při jednání ve škole věnujte pozornost tomu, jak škola bude postupovat při vyšetřování. Při této fázi řešení šikany dochází nejčastěji k těmto chybám:

společně je vyšetřován agresor i oběť

vyšetřování je prováděno ve skupině, ve třídě

vyšetřování nemá promyšlenou taktiku a strategii, postupuje nahodile

pedagogové nevědomky chrání agresora, nepřipouští, že on by mohl šikanovat

výpovědi oběti jsou bezdůvodně zlehčovány ve snaze šikanu zakrýt

pedagog se snaží „objektivně“ rozdělit vinu mezi agresora a oběť

výpovědi zmanipulovaných svědků nejsou konfrontovány

agresoři jsou včas informováni, mají dost času na přípravu své výpovědi i ovlivnění svědků a často i oběti

postup vyšetřujícího je natolik nevhodný, že oběť odmítne vypovídat

vyšetřování je vedeno tak neobratně, že ostatní žáci odmítnou vypovídat, či vědomě lžou ze strachu, aby se nestali i oni obětí.

Nepodezírejte předem školu z nekalých úmyslů, či nesprávného postupu, mohli byste poškodit další postup řešení šikany. Žádejte však veškeré informace, chtějte být informováni o všem, co škola v tomto směru podniká.

Jak poznáme, že dítě bere drogy?

Není to snadné, zvláště, když dítě zkouší drogy poprvé nebo je bere pouze příležitostně. Mnohá znamení jsou stejná, jako normální znaky dospívání. Důvodem k zamyšlení může být, vyskytne-li se několik znaků současně. I v takovém případě však nedělejte unáhlené závěry.

Nález pomůcek pro zneužívání drogy: dýmky jehly, stříkačky sežehnuté kousky plechové folie nebo lžičky

Nález zbytku: "jointu" s lepenkovým filtrem marihuany (nebo pěstování přímo doma např. na balkoně) různých prášků

Stopy vpichů na končetinách, hýždích, krku aj.

Změna či ztráta přátel a kamarádů, náhlé izolování se od normálních vrstevníků. Napojení se na nevhodné, často starší přátele.

Ztotožňování se s drogovou kulturou. Zastávání se drog, pseudofilosofická vysvětlování jejich zneužívání, zdůrazňování "kladných" účinků

Náhlé zhoršení vzhledu a péče o zevnějšek

Náhlé zhoršení prospěchu a chování, neomluvené hodiny

Ztráta a krádeže cenností doma nebo ve škole

Změny v chování: náladovost, podrážděnost, lhaní, přecitlivělost, neobvyklá agresivita

Podstatná ztráta zájmů, zálib a koníčků

Horší soustředění a paměť (zapomnětlivost)

Neobvykle častá zvýšená ospalost až otupělost nebo naopak zvýšená aktivita

Nechutenství, úbytek na váze, nevolnost, zvracení

Neobvyklé skvrny na oblečení, neobvyklý zápach celého těla

Ke spolehlivému rozpoznání, zda dítě bere drogy, poslouží toxikologický rozbor moči (např. CEDELAB).

Co dělat, když zjistíme, že dítě bere drogy?

Nepanikařit

Nezakazovat. Ztratíme-li hlavu a začneme ihned zakazovat, můžeme si být jisti, že droga dětem zachutná o to víc, navzdory. Nebezpečí v případě, že dítě sáhlo po droze kvůli tomu, že mělo nějaký problém, je pak ještě větší.

Neztratit kontakt. Nenuceně, vhodnou formou dávat dítěti najevo svůj zájem, zajímat se o jeho svět, jeho kamarády, podporovat koníčky atd. Důležité je získat důvěru dítěte, umět mu naslouchat. Někdy je to těžké, zvláště, když dítě hájí názory a postoje pro rodiče nepřijatelné. Vyslechnout však ještě neznamená přistoupit na jeho stanovisko.

Opatřit si co nejvíce spolehlivých informací. Ve vhodných chvílích hovořte s dítětem otevřeně o alkoholu a drogách. Obhajuje-li dítě některou z drog, vyslechněte ho, ale **opatřete si protiargumenty**. Dostatečnou informovaností v dané problematice zabráníte tomu, že vás potomek "utluče" svými argumenty.

Jít osobním příkladem: přestat s vlastním kouřením, pitím... Rodič, který je pro dítě svým chováním ve vztahu k návykovým látkám vzorem, je ve výhodě. Některé hodnoty předávané rodiči mohou být v prevenci velmi prospěšné.

Spolupracovat s dalšími rodiči vrstevníků, se školou, s odborným zařízením. Neváhejte vyhledat profesionální pomoc pro sebe, jestliže ji dítě odmítá. Zvládnutím svých problémů zvyšujete i šanci na ovlivnění dítěte.

Jestliže je dítě pod vlivem drogy a hrozí mu otrava, neváhejte zavolat **lékařskou pomoc**.

Nehádejte se s dítětem, které je pod vlivem drogy. Vážný rozhovor odložte na pozdější dobu.

Vytvořte zdravá **rodinná pravidla**. Dítě by mělo vědět, jaké předvídatelné důsledky bude mít jeho jednání.

Předcházejte nudě. Měli byste mít přehled, kde vaše dítě je, co dělá, zamyslete se nad jeho denním programem a životním stylem.

Nespoléhejte se na okamžité "záračné" vyřešení vašeho problému. Základem nápravy je dlouhodobá výchovná strategie, jejíž princip spočívá v nepodporování a neusnadňování pokračujícího braní drog, ale naopak odměňování a povzbuzování každé změny k lepšímu. Na jedné straně dobrý vztah k dítěti a snaha mu pomoci, ale zároveň cílevědomost a pevnost na straně druhé.

Čemu se vyhnout:

Nepopírejte problém. Ztrácíte čas, který může vést k rozvoji závislosti.

Neskrývejte problém. Někdo se za takový problém stydí a tají ho. Abyste se dokázal v situaci lépe orientovat a citově i rozumově ji zvládat, měl byste naopak o problému s někým důvěryhodným a kvalifikovaným pohovořit. Měli byste najít spojence.

Neobviňujte partnera. Pro vyřizování starých účtů není naprosto vhodná doba. Minulost se změnit nedá, budoucnost našťastí často ano.

Nehledejte v dítěti, které bere drogy **spojence proti svému partnerovi**.

Nezanedbávejte sourozence. Sourozenci problémového dítěte jsou více ohroženi, problémem v rodině trpí a rovněž potřebují vaši péči a zájem.

Nefinancujte užívání drog a neusnadňujte ho. Kontrolujte dítěti kapesné, zabezpečte si cenné předměty, nenechte se okrádat. Krádež nemusí uskutečnit vaše dítě, ale jeho kamarádi.

Nedejte se vydírat. Vyhrůžování fetováním, útekem, prostitucí nebo sebevraždou je častým a oblíbeným způsobem vydírání rodičů. Neustupujte tomuto tlaku.

Nevyhrožujte něčím, co nemůžete splnit, ztrácíte tím důvěryhodnost.

Nebijte dítě, které je pod vlivem drogy. Fyzické násilí většinou vyvolává u dítěte pocity ukřivdění, vede k sabotování snah rodičů a k útekům.

Nedělejte zbytečně "dusno". Parta a nevhodní přátelé by se tím pro dítě stávali ještě přitažlivější.

Nezabouchněte dveře navždy. I když dítě odejde, je dobré být připraven mu pomoci, pokud přijme určité podmínky.

Neztrácejte naději.

Příloha č. 3 Poradenství: hráčství

Patologické hráčství

někdy nazývané jako **gambling, gamblerství, závislost na automatech** apod. patří mezi tzv. návykové a impulzivní poruchy, které jsou charakterizovány třemi základními znaky:

neschopnost odolat impulsu, pokušení, přestože dotyčný ví, že jeho jednání je nežádoucí, nedokáže odolat hře a také není v ní schopen přestat,

napětí, předcházející tomuto jednání, které dotyčný nedokáže snížit jinak než tak, že začne hrát, hraní je spojeno s **pocitem uspokojení**, gambler prožívá příjemné vzrušení, jehož intenzita je přímo úměrná výši hazardu, riziku ztráty.

Varovné signály

Člověk hraje častěji a hazardní hra mu zabírá čas, který by mohl trávit (případně dříve trávil) mnohem užitečněji a příjemněji,

zanedbává školu, práci, rodinu, přátele a zájmy,

začne lhát, podvádět, někdy i krást,

ve vztahu ke hře se špatně ovládá, pokračuje v hraní i tehdy, když je v jasném rozporu s jeho zájmy.

Jak mohou rodiče předcházet hráčství u svých dětí?

Sami hazardně nehrajte a svými penězi na hraní nepřispívejte. Rodiče mají nejdůležitější vliv na utváření postojů dětí (př. otázka hodnoty peněz, seznamovat dítě adekvátním způsobem s hospodařením s penězi v rodině).

Posilujte zdravé sebevědomí dítěte.

Získejte si plnou nebo alespoň částečnou důvěru dítěte, naučte se naslouchat svým dětem, věnovat jim svůj čas, posilujte jejich vazbu na rodinu.

Předcházejte nudě, podporujte kvalitní zájmy a záliby.

Opatřete si dostatek informací a o problému s dítětem zsvěceně hovořte, otevřeně deklarujte svůj postoj k této problematice.

Stanovte a důsledně prosazujte zdravá pravidla, za porušení pravidel by měly následovat adekvátní a předem domluvené sankce (např. při hraní krácení kapesného).

Vneste do finančního hospodaření dítěte pořádek, nedávejte mu větší finanční částky.

Pokud máte pocit, že problém narůstá, nebojte se spolupráce s odborníky.